

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی

سازمان حفظ نباتات

دستورالعمل فنی مبارزه با ملخ صحرائی

مدیریت مبارزه با آفات عمومی و همگانی
گروه برنامه ریزی و مبارزه با آفات عمومی

دستورالعمل فنی مبارزه با ملخ صحرائی

ملخ صحرائی با نام علمی *Schistocerca gregaria* یکی از خطرناکترین آفات محصولات کشاورزی و گیاهان سبز است. فرم بالدار این آفت برای پرواز معمولاً از باد استفاده می‌کند و در جهت باد جابجا می‌شود و قادر است تا ۲۰۰ کیلومتر در روز پرواز کند. این آفت می‌تواند بسته به شرایط آب و هوایی و دما ۳ تا ۵ نسل ایجاد کند.

مدیریت ملخ صحرائی با توجه به زیست‌شناسی، فیزیولوژی و رفتار خاصی که در مقایسه با سایر آفات دارد شیوه خاصی را می‌طلبد که در عملیات مبارزه با این ملخ باید از این روشهای خاص بهره‌جست:

رمز موفقیت مبارزه با ملخ صحرائی پایش صحیح و دقیق این عامل خسارت زای مهم است. بنابراین پایش از شروع مبارزه موارد زیر باید مورد بررسی و پایش دقیق قرار گیرد:

• اطمینان از حضور ملخ صحرائی در منطقه مورد پایش:

با توجه به ویژگی‌ها و مشخصات ظاهری ملخ صحرائی در فازهای مختلف، ابتدا از وجود ملخ صحرائی در منطقه تحت پایش خود اطمینان حاصل کنید. فرم‌های مختلفی از ملخ صحرائی را که ممکن است با آن مواجه شوید در ادامه تصاویری از ملخ صحرائی در فازها و مراحل مختلف زیستی را مشاهده خواهید کرد:

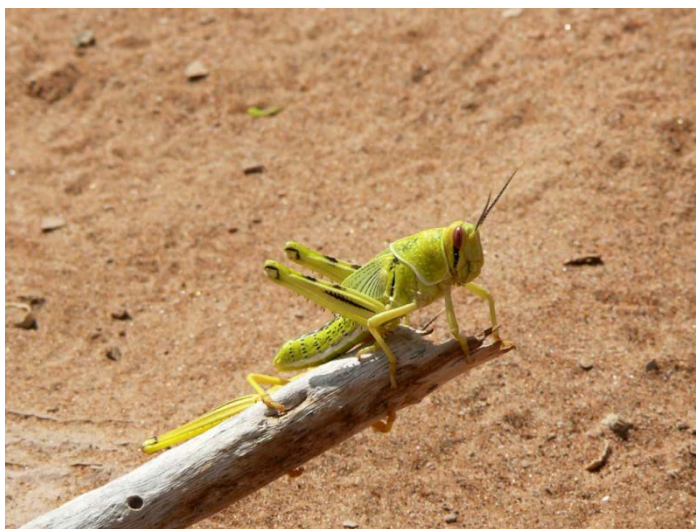

پوره به رنگ سبز در فاز انفرادی

Gregarious

پوره به رنگ زرد و سیاه در فاز مهاجری

پوره ملخ صحرائی بینابینی (رنگ زرد غالبتر)

ملخ صحرائی بالدار بالغ در فاز مهاجر

ملخ صحرائی بالدار نابالغ مهاجر

ملخ صحرائی بالدار در فاز انفرادی

مرحله فلدجیلینگ یا حشره نوظهور

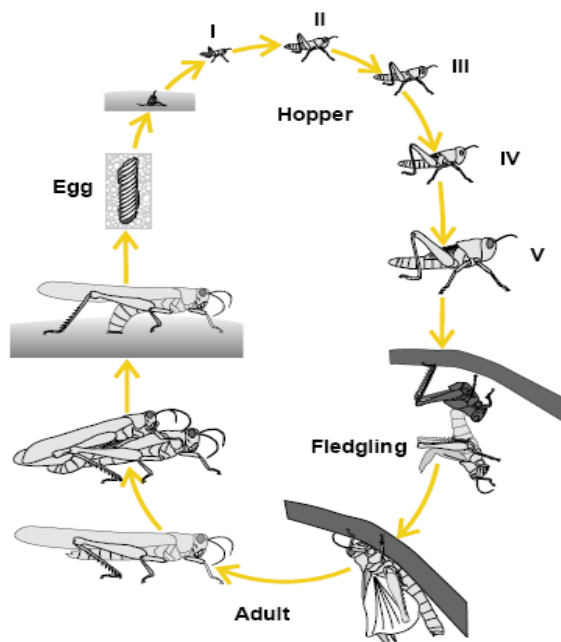
مرحله تخم‌ریزی

دستجات تخم ملخ صحرائی

• مرحله زندگی آفت:

شناخت زیست شناسی آفت شامل شیوه و محل تخمگذاری، مدت زمان مورد نیاز برای تفریح تخم بسته به دما و رطوبت محیط، تعداد سنین پورگی و مدت زمان پورگی در هر سن، زمان ظهور حشره کامل، زمان و شیوه پرواز، محل استراحت حشره کامل، میزبان های ترجیحی و ... در اتخاذ شیوه و زمان مبارزه تاثیر گذار خواهد بود. در زمان پایش ممکن است با یک یا چند مورد از مراحل مختلف رشدی آفت مواجه شوید که نوع مواجهه در انتخاب شیوه مبارزه باید در نظر گرفته شود.

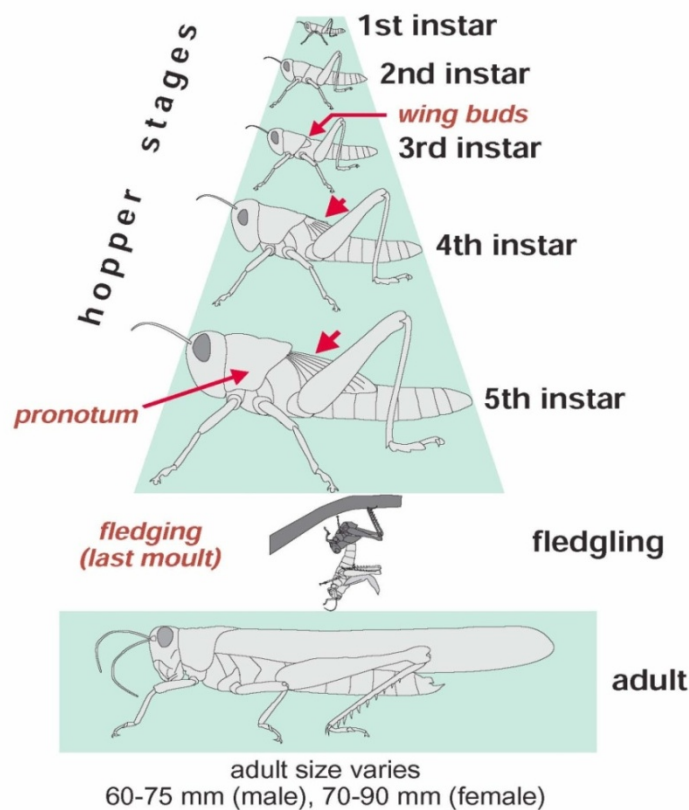

چرخه زندگی ملخ صحرائی

الف: اگر ملخ، بالدار و به عبارت دیگر قادر به پرواز باشد، مهمترین اقدام این است که تحت هیچ شرایطی اجازه جابجایی و نقل مکان به سایر مناطق به ملخ داده نشود. به ویژه در خصوص ملخ های مهاجر جلوگیری از مهاجرت آنها به سایر مناطق اهمیت بالایی دارد و باید قبل از مهاجرت و جابجایی با ملخهای نابالغ و بالغ بالدار مبارزه نمود. برای جلوگیری از تغییر مکان آفت نیاز به اتخاذ روش مبارزه سریع (نظیر استفاده از سمپاشهای یو ال وی پاش بوسیله هواپیما و خودرو) است.

ب: از آنجائیکه بهترین زمان مبارزه مرحله پورگی است. برای مبارزه در مرحله پورگی بهترین زمان اغلب پوره ها در مرحله سن پورگی ۵۰ تا ۶۰ درصد (و حدود ۱۰ تا ۱۵ درصد سن ۳ و ما بقی پوره سن یک را تشکیل دهند. تذکر تصمیم گیری در مرحله مبارزه با پوره ملخ ها بسته به شرایط تراکم، شرایط محیطی و تجهیزات موجود با کارشناس می باشد.

Locust stages

S12e

مراحل مختلف پورگی ملخ صحرائی

چنانچه بنا به دلایلی در مرحله پورگی عملیات کنترل ملخ ها موفقیت آمیز نباشد باید به منظور جلوگیری از تخم‌ریزی، ملخ های بالدار را کنترل کرد.

• مکان مبارزه:

الف: در مناطق غیر زراعی و باغی

بهترین روش استفاده از سموم ULV می باشد

ب: در باغات و مزارع

اگر دستجات پوره یا بالدار ملخ در نزدیکی مزارع و باغات مشاهده شدند، می توان از سموم با فرمولاسیون EC نیز استفاده نمود. در اسرع وقت و قبل از خسارت به محصول، آفت را کنترل و جمعیت آن را کاهش داد.

• امکانات و تجهیزات مبارزه و شرایط اقلیمی منطقه:

الف: نوع سمپاش: بسته به مناطق مختلف از سیستم هوایی و زمینی و سمپاشهای مختلف با مکانیزم های متفاوت می توان استفاده نمود

ب: نیروی انسانی کافی برای پایش: تیم های ردیابی حداقل متشکل از یک راننده و یک نفر ردیاب می باشد.

ج: نوع وسیله نقلیه: خودرو باید قابلیت تردد در مناطق صعب العبور و صحرایی را داشته باشد.

د: شرایط دمایی منطقه: عملیات ردیابی حداقل یک هفته پس از بارندگی در مناطقی که احتمال حضور ملخ صحرایی می رود عملیات دیده بانی صورت میگیرد. مناسبترین درجه حرارت برای زاد و ولد ملخ صحرایی بین ۲۵ تا ۳۵ درجه می باشد.

• روشهای مبارزه با ملخ صحرایی:

الف) طعمپاشی:

این روش شامل مخلوط نمودن آفتکش با یک ماده حامل نظیر کنجاله ذرت یا سبوس گندم و پخش آن در میان یا مسیر حرکت پوره هاست.

میزان و نسبت سم مورد استفاده) بسته به نوع سم و سمپاش موجود (و ماده حامل به این شرح است:

سم کاربایل ۸۵ درصد ۵ WP کیلو گرم در یکصد کیلوگرم سبوس گندم برای حدود ۴ هکتار می تواند طعمه ایی مناسب باشد

در این روش می توان نوارهایی به عرض ۲ متر و تا ارتفاع ۱ تا ۲ سانتی متری از سطح زمین در طول مسیر حرکت پوره ها ایجاد نماید .

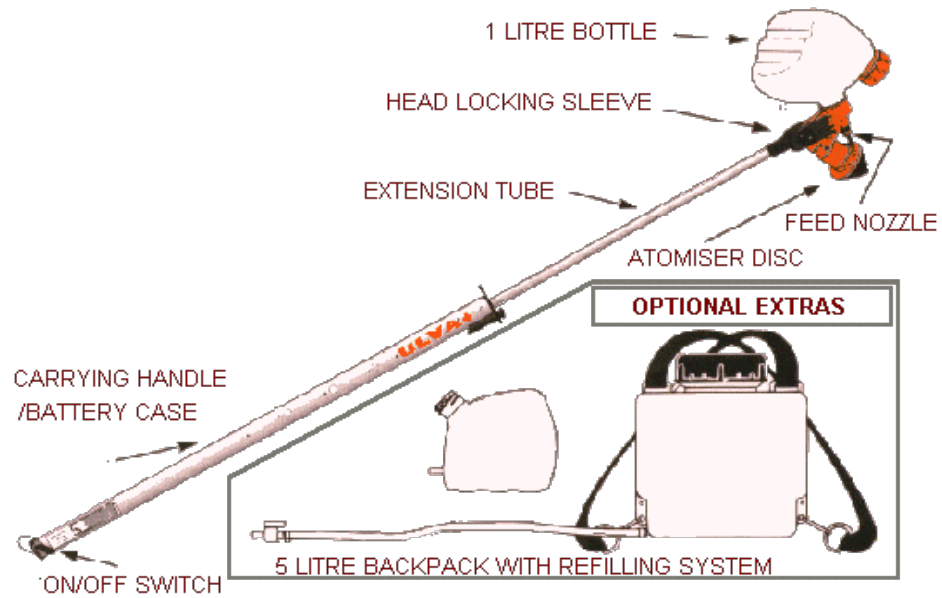
لازم به ذکر است در مبارزه با فرم بالدار در صورت لزوم) مثلا در زمانهایی که جمعیت هایی از آنها وارد باغ و مزرعه می شوند (.هم می توان از این روش استفاده نمود.

(ب) اسپری:

در این شیوه محلول پاشی آفت کش به دو صورت می تواند انجام شود:

۱- محلولپاشی امولسیون یا گرد قابل تعلیق در آب: این روش شامل پاشش چند صد لیتر محلول آب و آفتکش در هکتار است. فرمولاسیون آفتکش اغلب بصورت امولسیون است اما میتواند بصورت گرد قابل تعلیق در آب و سایر فرمولاسیونها نظیر SD و ... نیز باشد .

۲- محلولپاشی به شیوه حجم بسیار کم ذرات: Ultra Low Volume (ULV) این متداولترین روش مبارزه با ملخ صحرایی در دنیا است. در این شیوه آفتکش به میزان توصیه شده) در بخش سموم مصرفی به آن اشاره شده است (در هکتار علیه ملخ صحرایی استفاده میشود . این میزان کم آفتکش بدون استفاده از آب، روغن و سایر موارد بصورت فرمولاسیون تولید شده توسط کارخانه بطور مستقیم قابل مصرف است. این روش بهترین متد مبارزه با ملخ صحرایی در مراتع، بیابانها و مناطق غیر زراعی و باغی است. ادوات مبارزه موجود در کشور جهت این روش شامل سمپاش ULVA MAST یا یو ال وی پشت وانتی و دستی است.

یوال وی پاش دستی

یوال وی پاش پشت وانتی

حسن استفاده از این روش انجام عملیات سمپاشی سریع برای مناطقی که گستردگی آفت بالاست می باشد. قطر ذرات سم در ULV بین ۵۰ تا ۱۰۰ میکرون و متوسط ۷۰ میکرون می باشد.

استراتژی های مبارزه با ملخ صحرائی:

الف) فاز مهاجر

استراتژی های مختلفی برای مبارزه با ملخ تدوین شده که بسته به شرایط مختلف آب و هوایی و مرحله زندگی آفت میتوان بکار بست. معمولاً باید سعی شود که با ملخ صحرائی در سنین پورهگی ۲ مبارزه شود تا عملیات مبارزه موفقیتآمیز و موثر باشد. اما اگر به هر دلیلی تاخیر در مبارزه صورت گرفت در مرحله بالدار به طور حتم مبارزه و از گسترش آفت و خسارت آن جلوگیری نمود.

- عملیات مبارزه علیه لکه های پراکنده پوره (Patch) از کلیه روشهای مبارزه میتوان استفاده کرد.

- عملیات مبارزه علیه لکه های به هم پیوسته پوره (Band) این استراتژی برای دستهجات بزرگ پوره ملخ صحرائی استفاده میگردد. روش یو ال وی پاشی توسط اتومبیل و یا مبارزه هوایی برای این مرحله توصیه میشود.

- عملیات مبارزه علیه گروه های ملخ های بالدار ساکن و پراکنده (Group) از مزایای این استراتژی امکان مبارزه علیه میلیون ها ملخ بالدار است که در یک محل جمع شدهاند. بنابراین هدف کاملاً مشخص است. بهترین روش مبارزه یو ال وی پاشی توسط اتومبیل و یا مبارزه هوایی است.

- عملیات مبارزه علیه دستهجات پروازی ملخ بالدار (Swarm) در صورت امکان ردیابی دستهجات در حال پرواز می توان توسط روش مبارزه هوایی آنها را کنترل کرد. ضمناً دستهجات پروازی در شب در پوشش های گیاهی مستقر می شوند که با تمهیدات لازم می توان در شبها نسبت به کنترل آنها اقدام گردد.

ب) فاز انفرادی

- در محل های وسیع خارج از مزارع که دور از خطر مسمومیت گیاهان زراعی و دامها باشد استفاده از ULV پاش در مبارزه با مراحل پورهگی اثر قاطع داشته و ارجحیت دارد.

- چنانچه مبارزه در مناطق زراعی باشد، بهتر است از روش محلولپاشی استفاده شود.

- در مناطق محدود و کوچک که تراکم پوره ملخ شدید نباشد، استفاده از ULV پاش دستی و در صورت عدم وجود آن محلولپاشی انجام می شود تا ضمن رعایت صرفهجویی و مسائل اقتصادی، از آلودگی محیط جلوگیری گردد.

چنانچه به هنگام مبارزه مسائل و اشکالات فنی وجود داشته باشد، مراتب به ستاد مرکزی مبارزه با ملخ سازمان حفظ نباتات منعکس گردد.

نرم مبارزه با ملخ صحرائی:

-پوره: به تعداد حداقل ۲ تا ۳ عدد در متر مربع عملیات مبارزه صورت می گیرد.

-بالدار ۱: عدد در متر مربع می بایستی عملیات مبارزه صورت گیرد.

سموم مصرفی مبارزه با ملخ صحرائی:

حشرهکشهای موجود برای مبارزه با ملخ با همکاری سازمان فائو و سایر سازمانهای مربوط به سموم، چه در محیط آزمایشگاه و چه در طبیعت مرتباً تحت بررسی است تا چنانچه تغییراتی در میزان سم مصرفی یا نوع آن صورت گیرد، پس از گذراندن مراحل قانونی در شیوههای موجود اعمال گردد. لیست زیر با توجه به سموم موجود در کشور ارائه میگردد:

- فنیتروتیون و مالاتیون ۹۶٪ ULV به نسبت ۰/۵ لیتر در هکتار با ULV پاش پشته و انتی و یک لیتر در هکتار در سمپاشی هوایی.
- دلتامترین ۱/۲۵٪ ULV به نسبت ۰/۵ لیتر در هکتار در ULV پاش پشته و انتی و دستی
- دلتامترین ۱/۲۵٪ ULV به نسبت ۱- ۱/۵ لیتر در هکتار در سمپاشی هوایی.
- فنیتروتیون EC بصورت امولسیون ۵۰٪ به نسبت ۱- ۱/۵ لیتر در هکتار. بصورت محلول پاشی.
- مالاتیون ۵۷٪ EC به نسبت ۱/۵ لیتر در هکتار.
- دلتامترین ۲/۵٪ EC به نسبت ۰/۵ لیتر در هکتار. تا دمای ۳۵ درجه سانتی گراد و در دمای بالاتر می توان تا یک لیتر در هکتار استفاده نمود.
- کارباریل WP ۸۵٪ بصورت طعمه مسموم به نسبت ۵ کیلو سم و ۱۰۰ کیلو سبوس برای ۴ هکتار حدود ۲۵ کیلو طعمه در هکتار و بصورت محلولپاشی نیز ۳ کیلو در هکتار مصرف میگردد.
- دیفلوبنزورون ۴۵٪ ODC به میزان ۲۰۰-۲۵۰ سی سی در هکتار میتواند مورد استفاده قرار گیرد (فقط برای مبارزه با پوره در سنین ۲ و ۳ می تواند استفاده شود).